

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV

Student: Lucie MICHALČÍKOVÁ

Obor: ČJ - NJ

Název práce v českém jazyce: Prostor maloměsta v české literatuře

Název práce v anglickém jazyce: The small town in Czech literature

Vedoucí práce: prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Oponent práce: doc. PaedDr. Jaroslava Hrabáková, CSc.

Diplomová práce Lucie Michalčíkové slibuje svým názvem jasně vymezené téma: titul signalizuje, že autorka se hodlá věnovat jednomu specifickému typu literárního prostoru, pro českou literaturu neobyčejně důležitému, spoluutvářejícímu její specifičnost. Přehledně formulovaný úvod svědčí o promyšleném konceptu: velmi zdařilá je její volba čtyř časově, žánrově a slohově odlišných titulů; rovněž formulace cílů svědčí o jasném záměru. O to nepochopitelnější se jeví skutečnost, že v práci samotné autorka touto jasně specifikovanou cestou nešla a dovolila, aby se její práce rozdrobila do řady hledisek, často se vztahujících – alespoň v podobě, jakou v práci mají – k deklarovanému tématu jen velmi volně.

Typickým příkladem je životopisná kapitola 7. Jistěže u všech zvolených autorů lze předpokládat osobní důvody pro volbu maloměstského prostoru; pozitivističtí badatelé věnovali mnoho péče identifikaci reálných předobrazů fiktivních maloměst v daných dílech zobrazených. Nicméně problematika vztahu autorovy biografie a jeho díla je metodologicky neobyčejně choulostivá; jen naivní čtenář si může dovolit obojí ztotožnit, profesionál musí postupovat daleko uvážlivěji. V uvedených biografických pasážích se nadto často ztrácí ze zřetele ústřední téma, k němuž se mají vztahovat, a ty se tak mění v standardní převyprávění autorova životopisu. Za zcela nadbytečnou pak považuji 4. kapitolu, zejména její první část, jež v daném kontextu ani nemůže být ničím víc než letmým a povšechným převyprávěním dějin českých zemí na pouhých třech stranách. Druhá část této kapitoly, usilující o vymezení pojmů jako je maloměsto, městys a městečko, už s tématem práce souvisí podstatně organičtěji, avšak konkrétní provedení je povrchní, zmatečné a vyznačuje se značnou ledabylostí v práci s informačními zdroji (z textu není vůbec zřejmé, odkud autorka čerpá jednotlivé, často si i protirečící nebo přinejmenším navzájem nekorespondující definice sledovaných pojmů). Nedostatečně precizní práce s odbornou literaturou je ostatně obecným rysem práce. Nejde jen o nízkou frekvenci průběžného odkazování k použitým zdrojům; v závěrečném soupisu literatury chybí některé podstatné tituly, např. Zkušenost prostoru A. Jedličkové či Poetika míst D. Hodrové a kol.; autorka např. uvádí dílčí stať E. Gilka, avšak jeho knižní monografii o Karlu Poláčkovi nikoli. Do výčtu nadbytečných kapitol by patřila i ta o jazyce sledovaných děl; autorka sice charakterizuje rozdíly mezi vyjadřováním jednotlivých autorů poměrně přiléhavě, nicméně k ústřednímu tématu práce se tato otázka vztahuje jen velmi okrajově a hlavně – na tak malém prostoru nebylo možno rozvinout žádnou hlubší analýzu, takže nezbylo než se omezit na nejzákladnější konstatování. To platí i pro závěrečnou kapitolu o filmových adaptacích, jež se přitom mohla stát důležitou součástí práce, zejména byla-li by důsledně zaměřena na zobrazení prostoru a jeho porovnání s literárními předlohami.

Jiné kapitoly práce jsou však smysluplnější a místy přinášejí pěkné postřehy a výstižné charakteristiky sledovaných děl – bohužel však opět nedostatečně rozpracované. To, jak měla práce vypadat, aby vyhověla svému zadání, naznačuje kapitola osmá. Zejména pasáže věnované Poláčkovu Okresnímu městu a Drdovu

Městečku na dlani jsou ukázkou citlivé interpretace prostorových dominant fikčního světa s důrazem na jejich sémantiku. Analýza ostatních románů už ovšem takto zdařilá není, protože přespříliš sklouzává k popisnosti – autorka se spokojuje s výčtem prostorových motivů, aniž se zamýšlí nad jejich významovostí. Několik následujících kapitol pak svědčí o tom, že při promýšlení různých podob ztvárnění maloměsta to autorku spontánně táhne spíše k postavám než k prostoru. Zejména srovnávací analýzu lidí z okraje společnosti považují za důvtipnou. Možná se při zpracovávání tématu maloměsta měla vydat spíše tímto – pro ni evidentně produktivnějším – směrem, zejména když u analýzy prostoru stejně nedokázala setrvat.

Z předchozího komentáře vyplývá, že práci Lucie Michalčíkové považují za problematickou, a to především z koncepčního hlediska. Přesto se domnívám se, že autorka by měla dostat příležitost k její obhajobě, zejména pak k vyjasnění toho, co ji vedlo k takové extenzitě hledisek, z níž plyne většina zmíněných negativ předkládaného textu. V případě úspěšné obhajoby navrhuji klasifikaci dobře.

V Praze dne

.....
Podpis